

Judecătoria Chișinău, Sediul Rîșcani
Chișinău str. Kiev, 3
Tel.:52-71-19, 53-54-05; E-mail: jchisinau@justice.md

Scrisoare de expediere a actului judecătoresc

Data: 12.06.2024

Nr. Cerere: 2-2947/22

Curtea Constituțională,
Strada Alexandru Lăpușneanu 28, Chișinău

Prin prezenta, *Judecătoria Chișinău, Sediul Rîșcani*, Vă expediază spre cunoștință copia încheierii din 12.06.2024 pe cauza civilă, nr. 2-22175383-12-3-30112022-1, Roibu Sergiu vs. Ministerul Afacerilor Interne, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență - Acțiuni privind controlul legalității actelor administrative ale ministerelor.

Atenție! Prezentul document conține date cu caracter personal. Distribuirea, prelucrarea și utilizarea acestora contrar prevederilor Legii nr.133 din 08 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal constituie o faptă sancționabilă în conformitate cu normele legale aplicabile.

Anexă: copia încheierii pe _____ file.

Judecător: Vitalii Ciumac

Executor: ALIONA BUSUIOC

Busuic

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

art. 53 lit. c) din Legea nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, în redacția anului 2017

A. Autorul excepției de neconstituționalitate

A.1. Persoană fizică

1. Nume:

2. Prenume:

3. Adresă:

4. Telefon, e-mail:

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

La data de 08.09.2022 a fost emis Ordinul nr. 111ef. cu privire la suspendarea raportului de serviciu al căpitanului serviciului intern Roibu Sergiu Vasile, prin care s-a dispus a suspenda raportul de serviciu al căpitanului serviciului intern Roibu Sergiu Vasile, ofițer superior al Secției prevenție a Detașamentului salvatori și pompieri Centru al Direcției situații excepționale mun. Chișinău a Inspectoratului General Situații de Urgență a MAI, de la 09.09.2022, până la rămânerea definitivă a hotărârilor judecătorești, în temeiul art. 53 lit. c) din Legea nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și art. 76 lit. g) al Codului Muncii.

La data de 11.10.2022 prin Cererea prealabilă cu nr de înregistrare R-158/22 a fost contestat Ordinul nr. 111ef. cu privire la suspendarea raportului de serviciu al căpitanului serviciului intern Roibu Sergiu Vasile din 08.09.2022.

Prin Scrisoarea 19/7-R-158/22 din 31.10.2022, recepționată la 01.11.2022, a fost refuzat în satisfacerea cererii prealabile.

Potrivit art. 3 din Codul administrativ, legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de desfășurare a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept.

Conform art.16 alin.(1) și (2) din Cod administrativ, dreptul discreționar al autorității publice reprezintă posibilitatea acesteia de a opta între mai multe soluții posibile corespunzătoare scopului legii atunci când aplică o dispoziție legală.

Exercitarea dreptului discreționar nu permite desfășurarea unei activități administrative arbitrare. În conformitate cu art. 17 din Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

În conformitate cu art.18 din Cod administrativ, interesul public vizează ordinea de drept, democrația, garantarea drepturilor și a libertăților persoanelor, precum și obligațiile acestora, satisfacerea necesităților sociale, realizarea competențelor autorităților publice, funcționarea lor legală și în bune condiții.

Potrivit art. 19 din Cod administrativ, cererea prealabilă este instituția care oferă o cale de soluționare prejudiciară a litigiilor administrative.

În conformitate art. 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Conform art.21 alin.(2) și (3) din Cod administrativ, exercitarea atribuțiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate.

Autoritățile publice și instanțele de judecată competente nu pot dispune limitarea exercitării drepturilor și a libertăților persoanelor decât în cazurile și în condițiile expres stabilite de lege.

Astfel, considerăm Ordinul nr. 111ef. cu privire la suspendarea raportului de serviciu al căpitanului serviciului intern Roibu Sergiu Vasile din 08.09.2022, drept fiind unul ilegal și emis abuziv, reieșind inclusiv din temeiurile expuse în continuare.

Emitentul a întemeiat Ordinul nr. 111ef. cu privire la suspendarea raportului de serviciu al căpitanului serviciului intern Roibu Sergiu Vasile din 08.09.2022 pe două norme legale, și anume, art. 53 lit. c) din Legea nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și art. 76 lit. g) al Codului Muncii.

Analiza existenței unor suspiciuni serioase și rezonabile privind legalitatea actului administrativ individual se face prin raportare la valențele principiului legalității care se impune respectului autorității publice: existența unei baze legale; obligația de a respecta regulile care vizează activitatea administrației; obligația de a respecta legile generale. În privința împrejurărilor de fapt sau de drept a căror proiecție asupra actului administrativ poate produce o îndoială serioasă cu privire la legalitatea unui act administrativ, cu titlul de exemplu reținem următoarele: nemotivarea actului administrativ individual, emiterea unui act administrativ individual contrar dispoziției legale, exercitarea dreptului discreționar cu erori discreționare evidente, lipsa evidentă de proporționalitate a intervenției puterii publice în drepturile recunoscute de lege.

În ceea ce ține de aplicabilitatea prevederilor art. 53 lit. c) din Legea nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, considerăm necesar de a menționa că prin Hotărârea nr.6 din data de 03 martie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 53 lit. c) din Legea nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și articolului 76 lit. g) din Codul muncii, Curtea Constituțională a statuat că art. 53 lit. c) din Legea nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public este neconstituțional, iar ulterior modificat sub aspectul completării frazei cu condiționarea aplicabilității acestuia, și anume, prin Hotărârea menționată, “90. Curtea reține că, potrivit Codului muncii, **suspendarea operează doar în situația în care cauza penală este trimisă în instanța de judecată, iar infracțiunea este incompatibilă cu munca prestată**, însă Legea nr. 158 din 4 iulie 2008 dispune suspendarea chiar **de la etapa recunoașterii în calitate de bănuț și în lipsa existenței unui raport de cauzalitate între activitatea desfășurată și infracțiunea săvârșită.**”, “93. Spre deosebire de art. 76 lit. g) din Codul muncii, la aplicarea art. 53 lit. c) din Legea nr. 158 din 4 iulie 2008 aprecierea temeiului de suspendare a raporturilor de muncă rămâne la discreția autorității publice, aceasta nefiind obligată în vreun fel să țină cont de legătura intrinsecă a presupusei infracțiuni comise cu funcția pe care o exercită funcționarul public. 94. În acest sens, Curtea menționează că simplul fapt că persoana a fost recunoscută în calitate de bănuț pentru săvârșirea unei infracțiuni extrinsecă raporturilor sale cu activitatea profesională pe care o desfășoară și autoritatea publică din care face parte nu poate constitui drept temei pentru suspendarea raporturilor de serviciu. 95. Curtea observă că prin efectul dispozițiilor legii contestate se produce un dezechilibru în defavoarea funcționarului public, în sensul că acestuia i se pot suspenda raporturile de muncă în cazul intentării **oricărei cauze penale.**”

Astfel, contrar prevederilor legale, menționate, inclusiv a prevederilor art. 31 a Codului Administrativ „Actele administrative individuale și operațiunile administrative scrise trebuie să fie motivate.”

În conformitate cu prevederile art. 118 alin. (2) lit. c) a Codului Administrativ „c) în cazul actelor administrative defavorabile – o descriere succintă a procedurii administrative care a stat la baza emiterii actului: investigații, probe, audieri, opinii ale participanților contrare conținutului final al actului etc.”

În conformitate cu prevederile art. 118 alin. (3) a Codului Administrativ „(3) Motivarea completă este obligatorie, este parte integrantă a actului administrativ individual și condiționează legalitatea acestuia.”

Coroborînd cele menționate, precum și lipsa oricărei motivări a Ordinului contestat, considerăm că ultimul pe lângă faptul că este abuziv, este contrar legislației în vigoare, reprezentînd nu altceva decît o simplă discreție a instituției, fapt ce decurge de asemenea din argumentele expuse în continuare.

C. Obiectul sesizării

Art. 53 lit. c) din Legea nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, în redacția anului 2017, „Articolul 53. Suspendarea raporturilor de serviciu de către autoritatea publică; „Raporturile de serviciu se suspendă de către autoritatea publică: [...] c) în cazul recunoașterii în calitate de bănuț sau al emiterii în privința acestuia a unei ordonanțe de punere sub învinuire privind comiterea de către funcționarul public a unei infracțiuni care ar prejudicia imaginea, prestigiul, interesele legale ale autorității publice sau legate de exercitarea atribuțiilor funcției publice pe care o deține, pînă la rămînerea definitivă a hotărîrii judecătorești;”

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

Art. 53 lit. c) din Legea nr. 158 din 4 iulie 2008 încalcă articolul 43 alin. (1) din Constituție, care prevede că:

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului. [...]”

Norma contestată contravine prevederilor articolului 54 din Constituție, potrivit căruia:

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Prevederile art. 53 lit. c) din Legea nr. 158 din 4 iulie 2008 sunt disproporționate în sensul articolului 54 din Constituție.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

Art. 53 lit. c) din Legea nr. 158 din 4 iulie 2008 stabilește că raporturile de serviciu se suspendă **de către autoritatea publică în cazul recunoașterii în calitate de bănuț sau al emiterii în privința acestuia a unei ordonanțe de punere sub învinuire privind comiterea de către funcționarul public a unei infracțiuni care ar prejudicia imaginea, prestigiul, interesele legale ale autorității publice sau legate de exercitarea atribuțiilor funcției publice pe care o deține, pînă la rămînerea definitivă a hotărîrii judecătorești.**

Prin urmare, dispozițiile de lege supuse controlului de constituționalitate aduc „atingere” sau o „restricție” privind exercițiul dreptului la muncă protejat de articolul 43 din Constituție. Întrucât acest drept nu este unul absolut, pe cale de consecință, se impune examinarea în cauză a respectării principiului proporționalității, o cerință imperativă necesar a fi respectată în cazurile de restrângere a exercițiului unor drepturi sau libertăți fundamentale ale omului, prevăzută de art. 54 alin. (2) din Constituție.

Pentru a fi compatibilă cu art. 54 alin. (2), o astfel de restricție sau ingerință trebuie să fie „prevăzută de lege”, să urmărească unul sau mai multe scopuri legitime, dintre cele enumerate de alineatul doi, și să fie „necesară într-o societate democratică”, în vederea realizării aceluia scop sau a acelor scopuri.

Conform testului de proporționalitate, măsura luată trebuie să fie **adecvată** – să poată în mod obiectiv să ducă la îndeplinirea scopului, **necesară** - indispensabilă pentru îndeplinirea scopului și **proporțională** – să asigure justul echilibru între interesele concrete pentru a fi corespunzătoare scopului urmărit.

Art. 53 din Legea nr. 158 din 4 iulie 2008 reglementează situațiile de suspendare a contractului individual de muncă, inclusiv în cazul săvârșirii unor presupuse fapte penale.

Menționăm că legea nu trebuie să lase la libera opțiune a angajatorului sau a autorității publice decizia de a suspenda sau nu unilateral raporturile de serviciu fără a fi stabilite condiții, modalități și criterii clare și precise (a se vedea *mutatis mutandis* hotărârea CEDO *Milojević și alții v. Serbia* din 30 ianuarie 2016).

Suspendarea raporturilor de serviciu nu trebuie să admită posibilitatea emiterii unor **decizii** arbitrare ori nejustificate pentru că protecția dreptului la muncă presupune, între altele, ca restrângerea exercițiului acestui drept să respecte cerințele constituționale impuse de art. 54 alin. (4) referitoare la proporționalitate, și nu doar asigurarea unor măsuri cu caracter reparator ori a unor soluții alternative.

Legea nr. 158 din 4 iulie 2008 dispune suspendarea chiar **de la etapa recunoașterii în calitate de bănuț și în lipsa existenței unui raport de cauzalitate între activitatea desfășurată și infracțiunea săvârșită.**

În art. 53 lit. c) din Legea nr. 158 din 4 iulie 2008 aprecierea temeiului de suspendare a raporturilor de muncă rămâne la discreția autorității publice, aceasta nefiind obligată în vreun fel să țină cont de legătura intrinsecă a presupusei infracțiuni comise cu funcția pe care o exercită funcționarul public.

Menționăm că simplul fapt că persoana a fost recunoscută în calitate de bănuit pentru săvârșirea unei infracțiuni extrinsecă raporturilor sale cu activitatea profesională pe care o desfășoară și autoritatea publică din care face parte nu poate constitui drept temei pentru suspendarea raporturilor de serviciu.

În maniera în care este reglementată suspendarea raporturilor de serviciu la art. 53 lit. c) din Legea nr. 158 din 4 iulie 2008, măsura nu oferă garanții suficiente care să excludă acțiunile arbitrare sau abuzive ale autorității publice, fiind susceptibilă a fi calificată drept subiectivă, mai ales în contextul raporturilor de muncă, care presupun o subordonare a salariatului față de angajator. Or, lipsa de claritate a prevederilor legale și a unor garanții jurisdicționale suficiente împotriva arbitrarului poate fi calificată ca o încălcare a art. 43 din Constituție combinat cu art. 54.

Reținem că dispozițiile art. 53 lit. c) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, care oferă dreptul autorității publice de a **suspenda raporturile de serviciu până la remiterea cauzei în instanța de judecată și în lipsa unei legături intrinseci a presupusei fapte penale comise cu funcția deținută**, transgresează principiul proporționalității, măsura fiind excesivă în raport cu obiectivul ce trebuie atins, și prin aceasta fiind contrar articolului 43 combinat cu articolul 54 din Constituție.

F. Lista documentelor relevante

Hotărârea nr. 6 din 03.03.2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 53 lit. c) din Legea nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și articolului 76 lit. g) din Codul muncii.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Susbsemnatul Marin Domente, declar pe propria onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, fapt pentru care semnez, 14.05.2024

The image shows a handwritten signature in blue ink, which is partially obscured by a circular official stamp. The stamp is also in blue ink and contains the following text: "BIRoul Asociației de Avocați și Partenerii", "REPUBLICA MOLDOVA, ÎNDR. CHERNOVCI", "DIN 11.12.2002", and "AVOCATUL MARIN DOMENTE". In the center of the stamp is a small emblem depicting a figure holding a scale, symbolizing justice.

ÎNCHEIERE

12 iunie 2024

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)

Instanța de judecată în componența

Președintele ședinței, judecător

Grefier

Vitalii Ciurmac

Aliona Busuioc, Daniela Pantaz, Cristina Cibotari

examinând în ședință de judecată publică cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate înaintată de avocatul Marin Domete în interesele reclamantului Sergiu Roibu în cadrul examinării acțiunii depusă de Sergiu Roibu împotriva Inspectoratului General pentru Situații de Urgență și Ministerului Afacerilor Interne privind contestarea actelor administrative,

a c o n s t a t a t :

Pe rolul Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) se află în examinare acțiunea depusă de Sergiu Roibu împotriva Inspectoratului General pentru Situații de Urgență și Ministerului Afacerilor Interne privind contestarea actelor administrative.

În cadrul ședinței de judecată avocatul Marin Domete în interesele reclamantului Sergiu Roibu a înaintat o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, solicitând controlul constituționalității art.53 lit.c) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158-XVI din 04 iulie 2008 în redacția anului 2017.

În cadrul ședinței de judecată avocatul Marin Domete în interesele reclamantului Sergiu Roibu a susținut cererea depusă și a solicitat admiterea acesteia cu sesizarea Curții Constituționale.

În ședința de judecată reprezentantul pârțului Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, reprezentant în bază de procură Rodica Condrea a pledat pentru admiterea acestei cereri, menționând că acesta este un drept al părții reclamante de a înainta astfel de cereri.

În cadrul ședinței de judecată Ministerul Afacerilor Interne, fiind citat în mod legal despre data și ora ședinței de judecată, nu s-a prezentat, instanța de judecată constatând ca posibilă examinarea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate în lipsa acestuia.

Audiind părțile pe dosar, studiind materialele cauzei instanța de judecată, ajunge la concluzia că cererea înaintată de avocatul Marin Domete în interesele reclamantului Sergiu Roibu este una întemeiată și urmează a fi admisă din următoarele considerente.

Conform art.195 din Codul Administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

Conform art.12/1 din Codul de Procedură Civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a

decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate. Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîna pledoariile. Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei. Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Instanța de judecată reține că, potrivit normelor de drept enunțate, sesizarea Curții Constituționale este admisibilă numai în cazul în care actul normativ este aplicat sau urmează a fi aplicat, conform opiniei instanței, în pricina concretă pe care o examinează.

Conform hotărîrii Curții Constituționale nr.15 din 06.05.1997 cu privire la interpretarea art.135 al.1 lit.g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate exprimă o legătură organică, logica între problema de constituționalitate și fondul litigiului principal. Ea poate fi invocată ca incident din inițiativa părților sau din oficiu de către instanța de judecată. Elementele principale ale excepției de neconstituționalitate sînt: necesitatea efectuării unui control de neconstituționalitate; existența raportului triumphiular între partea aflată în proces, ale cărei drepturi sau interese au fost eventual lezate printr-o normă neconstituțională, instanța de judecată, în fața căreia se invocă neconstituționalitatea și Curtea Constituțională chemată să soluționeze excepția de neconstituționalitate; obiectul excepției de neconstituționalitate.

Corespunzător instanța reține că în cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate s-a solicitat: controlul constituționalității art.53 lit.c) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158-XXVI din 04 iulie 2008 în redacția anului 2017.

Totodată instanța conchide că potrivit art.12¹ CPC, pentru invocarea excepției de neconstituționalitate, legătura logică și indispensabilă între fondul litigiului și normele de drept ale căror constituționalitate s-a solicitat să fie verificată, este susținut în speță.

Corespunzător, reieșind din faptul întrunirii condițiilor cumulative obligatorii stipulate la pct.82 din Hotărîrea Curții Constituționale din 09.02.2016 pentru a fi posibilă sesizarea Curții Constituționale, instanța conchide de a admite cererea depusă de avocatul Marin Domete în interesele reclamantului Sergiu Roibu privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, or în cazul deferit judecării, instanța de judecată se va conduce și va aplica la soluționarea cauzei inclusiv și prevederile legale ale căror control de constituționalitate se solicită a fi verificat de către Înalta Curte.

În temeiul celor expuse și în conformitate cu prevederile art.195, art.230 din Codul Administrativ, art.12¹ alin.1, 2 din Codul de Procedură Civilă, instanța de judecată,

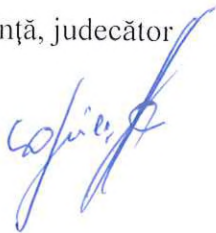
DISPUNE :

Se admite cererea depusă de avocatul Marin Domente în interesele reclamantului Sergiu Roibu.

Se sesizează Curtea Constituțională privind controlul constituționalității art.53 lit.c) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158-XVI din 04 iulie 2008 în redacția anului 2017.

Încheierea separat nu se supune nici unei căi de atac, dar poate fi atacată o dată cu fondul cauzei.

Președinte de ședință, judecător

Vitalii Ciurac